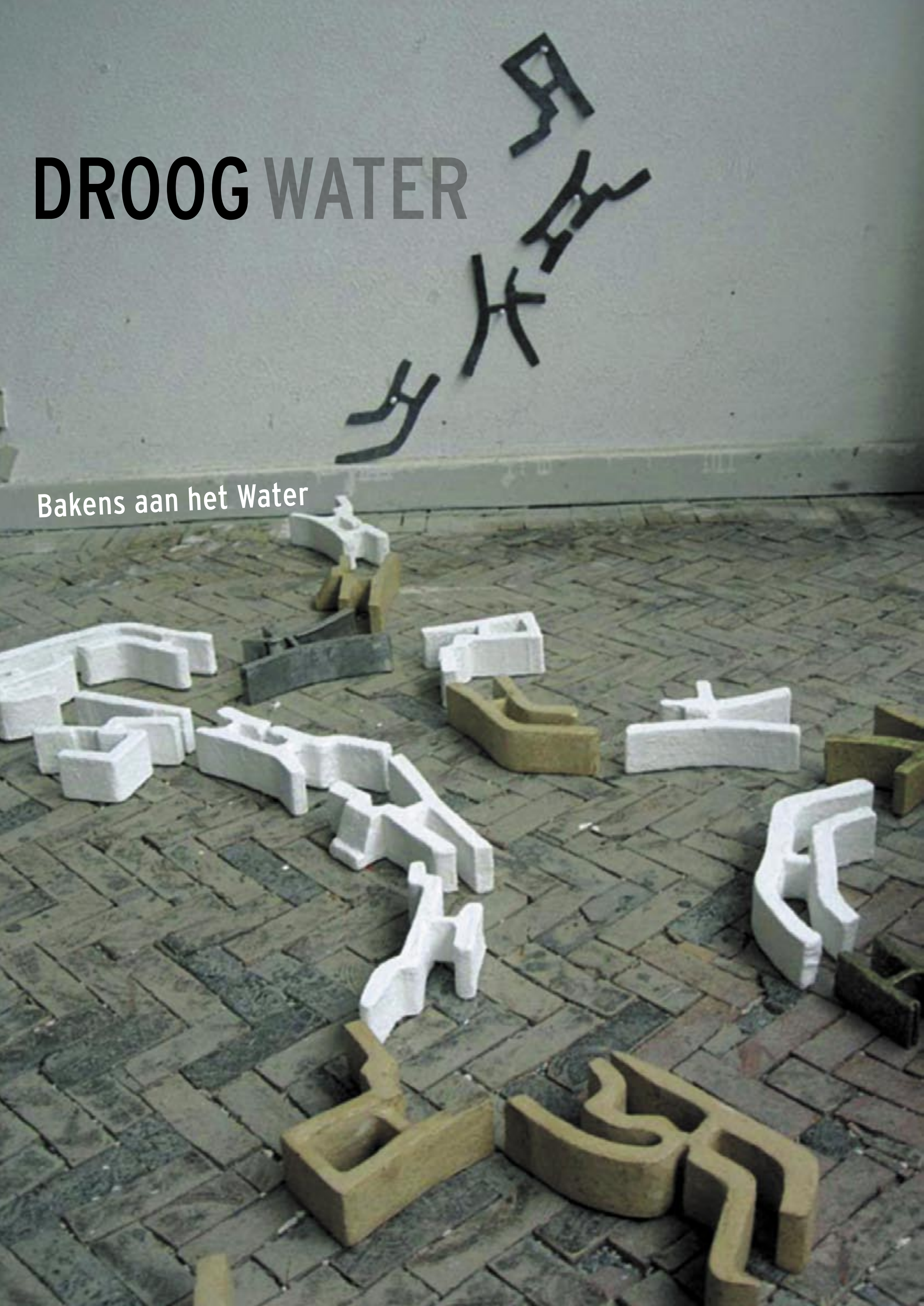

DROOG WATER

Bakens aan het Water

DROOG (ES)

Acequias

Tijdens een verblijf in Spanje trokken bijzondere, architectonische vormen in het landschap de aandacht. Het betrof de *acequias* (spaans voor bevoeiingskanaal), een kunstmatig irrigatiesysteem, bestaande uit hoofd- en zijkanalen. Door deze wateraders stroomt het regen- en smeltwater van de bergtoppen naar de landbouwterrassen. Via aftakkingen en keersluisjes wordt het water naar de juiste plek gedirigeerd. Het acequia-irrigatiesysteem in Alpujarra, op de zuidflank van het Sierra-Nevada gebergte in Andalusië, is nog steeds in gebruik.

De acequias gaan dwars door steden en dorpen en er zijn kilometerslange wandelroutes uitgezet langs de waterlopen.

Moorse oorsprong

De vroegste irrigatiewerken in Spanje stammen uit de Romeinse tijd. Na de val van het Romeinse rijk (in de vierde eeuw) raakte een groot deel ervan in verval. De Moren, Arabisch-islamitische immigranten die in de achtste eeuw hun irrigatietechnieken naar Spanje brachten, herstelden en verbeterden dat wat er nog over was uit de Romeinse tijd en legden nieuwe irrigatiesystemen aan, de acequias. De Moren brachten ook dadels, vijgen, granaatappels, citroenen en aromatische planten en kruiden mee – deze werden bevoeid met het water van de acequias.

In de Moorse stad Granada, hoofdstad van de provincie Andalusië, ligt het Alhambra, de residentie van Moorse heersers uit 1350.

De beroemde tuinen en vijvers worden van water voorzien door de acequias. De burcht werd door de Arabieren ook wel 'de rode stad' genoemd, naar de kleur van het steen.

Architectonische vormen

Acequias zijn er in allerlei vormen. Uitgegraven kanalen (soms wel een meter breed), smalle gootjes, betonnen sleuven, 'omleidingen' van pvc-pijp, uitgeholde boomstammen. De zijwanden van de kanalen zijn vaak gemaakt van natuurlijk materiaal (takken, plaggen en grond). Hierdoor sijpelt een deel weg, wat de lager gelegen hellingen en bronnen 'voedt'. Op andere plaatsen wordt de stroom juist gekanaliseerd tussen wanden van stenen, die daar vaak eeuwen geleden door mensen zijn neergezet.

R

Watertribunaal

Het grote maatschappelijke belang van het acequia-netwerk blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat in de stad Valencia in Zuid-Spanje nog wekelijks een watertribunaal plaatsvindt. Hier wordt in het openbaar recht gesproken over een eerlijke waterverdeling.

Toch verdwijnen deze karakteristieke waterlopen langzaam uit het landschap en komen er plastic pijpen voor in de plaats. Delen van het acequia-netwerk zijn echter door UNESCO tot *Human Heritage Monument* (werelderfgoed) verklaard en worden beschermd en hersteld.

Een gebruik in Andalusië is het jaarlijks schoonmaken van de acequias in de lente. Iedereen wordt geacht mee te helpen. Dit gaat gepaard met het zingen van speciale liederen.

Geschiedenis

De acequias in Spanje staan niet op zichzelf. Het systeem werd al in de tweede eeuw voor onze jaartelling in Babylon toegepast op de Eufraat.

Irrigatiesystemen en menselijk ingrijpen om de waterstroom naar eigen hand te zetten, zijn van alle tijden. Romeinen, Moren en Spanjaarden hebben echter gezorgd voor een wereldwijde verspreiding.

In Nederland hebben de Romeinen de basis gelegd voor het waterbeheer, net zoals ze de baksteen hebben geïntroduceerd trouwens. Maar in Nederland was er altijd te veel water in plaats van een tekort. De Hollandse Waterlinie is een voorbeeld van hoe men een vergelijkbaar systeem ontwikkelde om het land onder water te zetten in tijden van dreiging.

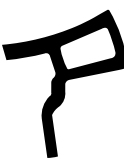
Oase

De herkomst van de acequias roept allerlei associaties op van boomgaarden vol citroenen, sinaasappels, kruiden, olijven, vijgen en granaatappels. Een rijkdom aan geur, kleur en smaak op plekken, waar zonder de acequias alleen droogte en dorheid zou bestaan.

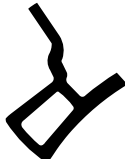
In Nederland is de situatie in feite gespiegeld. De rivierstroom vormt ook een levensader voor industrie, fruitgaarden, kassenteelt en andere bedrijvigheid. Maar hier moet het stelsel van dijken, uiterwaarden en reservoirs het water de ruimte geven om te voorkomen dat alles overstroomt.

Nieuwe vormen

Het lijnen- en vormenspel van de kunstmatige waterlopen heeft geïnspireerd tot de productie van vele driedimensionale vormen. Deze abstracte ‘acequias’ zijn een interpretatie van de knooppunten, waterreservoirs, keersluisjes en schuiven van de oorspronkelijke, kilometers lange kanalen.

Acequiaspoor

Uiteindelijk zijn vier verschillende 'acequias' ontstaan. De basisvormen zijn vele malen in materialen als brons, glas, ijzer, gips, papier en klei uitgevoerd. Door de verschillende materialisaties hebben zij een hele andere uitstraling en tactiliteit gekregen. De afmetingen zijn ongeveer 20 x 12 x 5 cm.

De 'acequias' zijn autonome vormen, maar samen vormen zij een geheel nieuw beeld. Een eigen landschap dat ook steeds te veranderen is. De objecten nodigen uit om vastgepakt en van alle kanten bekeken te worden, om er een spoor mee te leggen of een bouwwerk van te maken. De prijsvraag 'Bakens aan het water' is een uitgelezen kans, om dat laatste in praktijk te brengen.

